

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Michala Bobka, soudkyně Lenky Kaiové a soudce Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **Ing. Bc. N. T.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 1. 2024, č. j. MPSV-2024/14302-911, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2024, č. j. 16 Ad 5/2024-9,

t a k t o :

- I. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**
- III. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a usnesení městského soudu

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro Hlavní město Prahu ze dne 16. 10. 2023, č. j. 51794/2023/AAC, kterým prvostupňový správní orgán žalobkyni odňal dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení od 1. 9. 2023. Žalobkyně rovněž požádala městský soud o ustanovení právního zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud žádost o ustanovení právního zástupce zamítl v záhlaví označeným usnesením. Posoudil ji přitom podle podmínek pro ustanovení zástupce obsažených v § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“). Na základě vyličení majetkových poměrů žalobkyně v napadeném rozhodnutí žalovaného městský soud shledal, že žalobkyně splnila podmínku existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Nenaplnila však druhou podmínkou stanovenou § 35 s. ř. s., a to nezbytnost jeho ustanovení k ochraně práv žalobkyně. Z chování žalobkyně bylo dle městského soudu zřejmé, že sama dokáže hájit svá práva v dostačující míře. Žalobkyní formulovaná a podaná žaloba byla nejen perfektní z hlediska všech náležitostí (tedy je projednatelná), ale také relativně podrobná. Skutkové a právní okolnosti byly v žalobě dostatečně vyličený a stejně jako zásadní argumentace na podporu přiznání požadovaného nároku. Věc týkající se doplatku na bydlení přitom městský soud označil za nikoli skutkově ani právně složitou. Konečně městský soud dodal, že je mu z úřední činnosti známo, že žalobkyně dokázala formulovat perfektní žaloby i v jiných věcech, které před městským soudem vedla, a je zjevně sto účinně hájit svá práva.

II. Důvody kasační stížnosti

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil. Zároveň žádá o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[4] Stěžovatelka zdůrazňuje, že je jiné rasy, narozená v Africe. V řízení před městským soudem byla v postavení žalobce (slabší strany) proti osobě znalé práva, která vůči ní vystupuje ve vrchnostenském postavení. Napadené usnesení představuje vědomé bránění v uplatnění práva na soudní a jinou právní ochranu. Stěžovatelka napadá usnesení ze všech kasačních důvodů uvedených § 103 odst. 1 s. ř. s. Rovněž namítá nepřezkoumatelnost usnesení pro nedostatek důvodů rozhodnutí.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o stěžovatelčině žádosti o osvobození od soudního poplatku, jelikož povinnost zaplatit soudní poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 27). V nyní projednávané věci stěžovatelka kasační stížností napadá usnesení městského soudu, jímž byla zamítnuta její žádost o ustanovení zástupce. Jedná se tedy o usnesení, které upravuje pouze procesní otázky řízení o žalobě. Kasační stížnost proti takovému usnesení tak nepodléhá poplatkové povinnosti.

[6] Z odkazovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 zákona s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko ke splnění podmínek řízení nebo zajištění jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatelky advokátem nemusí být

pokračování

splněna. Ustanovení zástupce tak nebylo třeba k ochraně jejích práv (viz § 35 odst. 10 s. ř. s.). Kasační stížnost stěžovatelky přitom byla odůvodněna. Návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti proto kasační soud zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

[7] NSS se dále zabýval splněním podmínek řízení, přičemž shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a jedná se o kasační stížnost, která je ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přípustná. NSS neaplikoval postup podle § 104a odst. 1 s. ř. s. s ohledem na svou ustálenou judikaturu (srov. např. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 1. 2015, č. j. 9 Azs 66/2014 - 69, č. 3181/2015 Sb. NSS) a věc přezkoumal meritorně.

[8] Kasační stížnost **není důvodná**.

[9] NSS připomíná, že v řízení o žalobě před městským soudem není zastoupení právním profesionálem povinné. Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. však platí, že „[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát“.

[10] V posuzované věci je sporná otázka, zda bylo v případě stěžovatelky v řízení před městským soudem ustanovení zástupce *nezbytně třeba k ochraně jejích práv*.

[11] Z judikatury NSS vyplývá, že správní soud by měl při posuzování naplnění této podmínky přihlížet zejména k charakteru projednávané věci, k osobním poměrům žalobce, či k úrovni žaloby (případně dalších podání), z níž lze dovodit úroveň povědomí žalobce o jeho právech v soudním procesu a právních poměrech v České republice. Podstatnou je také okolnost, zda je účastník řízení českým občanem a ovládá český jazyk (srov. např. rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46, ze dne 31. 5. 2011, č. j. 5 Afs 20/2011 - 62, či ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 As 84/2015 - 14). Pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka řízení je přitom klíčová obsahová a formální úroveň návrhu (žaloby), neboť právě formulace návrhu (žaloby) klade na účastníka řízení po odborné stránce největší nároky (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 1 As 312/2017 - 12).

[12] Městský soud se těmito kritérii dostatečně zabýval. Zvážil formální i obsahovou úroveň podané žaloby a vzal v potaz, s jakou mírou detailu stěžovatelka vylicila svůj případ. Zvážil také charakter projednávané věci a její složitost. Nadto městský soud zohlednil i jiná jemu známá řízení, ve kterých stěžovatelka před městským soudem vystupovala, a míru její procesní aktivity v nich. Všechny tyto úvahy městský soud uvedl v napadeném usnesení. Nelze proto přisvědčit námitce, že by rozhodnutí trpělo vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, jak namítá stěžovatelka (k nepřezkoumatelnosti srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016 - 64).

[13] NSS se ztotožňuje se závěrem městského soudu, že ustanovení právního zástupce nebylo nezbytně potřebné pro ochranu práv stěžovatelky v řízení o žalobě. Z jejího podání

je zřejmé, že ovládá český jazyk a je schopna zformulovat podání splňující všechny nezbytné náležitosti po formální i obsahové stránce. Z žaloby přitom jednoznačně vyplývá, v čem žalobkyně spatřuje vady postupu žalovaného. Svou schopnost orientovat se v právním řádu prokázala kromě sepsání projednatelné žaloby rovněž tím, že se sama obrátila na NSS včasnou a projednatelnou kasační stížností, aby se bránila proti napadenému usnesení. Rozhodnutí městského soudu tak nelze považovat za bránění v právu na soudní a jinou právní ochranu, neboť jím nedochází k žádnému negativnímu zásahu do základních práv stěžovatelky.

[14] NSS uzavírá, že se nezabýval stěžovatelčinými námitkami směřujícími proti napadenému rozhodnutí žalovaného, které stěžovatelka převzala z žaloby do kasační stížnosti. Přezkum rozhodnutí žalovaného není předmětem řízení o kasační stížnosti ve věci usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o ustanovení právního zástupce pro řízení u městského soudu. NSS se rovněž nezabýval namítanými kasačními důvody, které stěžovatelka pouze vyjmenovává, avšak nijak argumentačně nerozvádí [tedy důvody podle § 103 odst. a), b), c) a e)].

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[15] Vzhledem k výše uvedenému dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[16] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení žádné náklady nevznikly. Proto mu NSS jejich náhradu nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. dubna 2024

Michal Bobek
předseda senátu